

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunată, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Lucașfărul, Lumina, Mărgineana Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăeana, Țibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

„Solidaritatea“

asociațiune de institute financiare ca însoțire în Sibiu (Nagyszeben).

CONVOACARE.

În conformitate cu dispozițiunile §-ului 39 din statute, se convoacă prin aceasta

a VI-a adunare generală ordinară

a asociațiunii institutelor financiare ca însoțire „SOLIDARITATEA“

și anume la Sibiu (Nagyszeben) pe ziua de Duminică, 28 Iunie n. 1914 la orele 11 a. m. în sala festivă a Muzeului «Asociațiunii».

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Numirea unui notar, a doi scrutinători și a doi bărbați de încredere.
3. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.
4. Deciziune asupra bilanțului și votarea absolutului.
5. Autorizarea direcțiunii cu privire la numirea revizorilor-experti.
6. Alegerea a trei membri în direcțiune.
7. Închiderea adunării.

Sibiu, la 10 Iunie 1914.

Parteniu Cosma,
prezidentul «Solidarității».

Notă. Conform §-ului 36 al statutelor, în adunarea generală fiecare membru are atâtea voturi câte cvote fundamentale posedă, cu aceea observare, că mai multe ca 10 voturi nu poate exercita nimeni. Voturile se exercită prin plenipotențiați.

Cultivarea depunerilor spre fructificare.

II.

Stările reale amintite în articolul din Nr. trecut sunt suficiente pentru a produce convingerea, că conducătorii acelor institute financiare românești, cari se bucură de cel mai mare grad de independență, mai curând sau mai târziu vor avea să ia hotărârea de a o rupe cu pasivitatea și să pornească diferitele acțiuni indispensabile la cultivarea depunerilor spre fructificare.

Poate vor fi și între conducătorii aceștia unii, cari vor încerca să scoată în relief mărimea și mulțimea piedecilor, cari mai cu seamă la noi Românii fac cu neputință realizarea inițiativelor recunoscute de bune. Se va zice poate — între altele, — că chiar dacă s'ar aprobă unele proceduri și programe, ba ce e mai mult, chiar dacă s'ar porni vre-o acțiune oarecare în interesul cultivării depunerilor, acțiunea aceasta ar avea să se nimicească însaș, deoarece urmarea imediată ar fi: reducerea procentului de fructificare, ceea ce ar însemna paralizarea acțiunilor pornite. S'ar crede astfel, că am avea să asistăm la un atac cu cartușe oarbe.

Statistica însă este o carte deschisă și pentru cei puțin credincioși. Oricine se poate convinge, că deși etalonul depunerilor la o cassă de păstrare este redus, totuș creșterea depunerilor nu se lasă influențată de mărimea etalonului, dacă *forța financiară* a respectivului institut oferă posibilitatea de a cultiva în mod sistematic depunerile — fără stânjenirea intereselor lui în alți rami de afaceri. Fără îndoială vor fi și piedeci și greutateți, dar acestea privesc mai de aproape tocmai pe cei puternici, cari vor ști să le cumpănească și să le învingă.

Ceice vor voi să se angajeze la cultivarea sistematică a depunerilor în scopul de a propaga *simțul de cruțare*, vor avea să-și dee seama, că acțiunea trebuie pornită și apoi continuată în trei direcțiuni:

- pregătirea terenului,
- acvirarea depunerilor,
- administrarea și apărarea depunerilor.

Aceste trei grupe de lucrări se vor desfășura paralel și simultan.

Ce privește apărarea depunerilor este clar, că inimicii depunerilor sunt *deponenții* și *concurența institutelor similare*, deci aceștia se vor tracta cu atențiunea cuvenită. Deponenții se pot clasifica în două grupe: unii bazați pe spiritul de cruțare și alții conduși de diferite speculațiuni. Banca va susține o corespondență neîntreruptă și intensivă cu fiecare deponenț separat, cu intențiunea de a întări grupa celor dintâi și spre a o spori cu elemente din grupa amintită în urmă. Pentru întărirea spiritului de cruțare nu va fi de ajuns, ca banca să facă prezent deponenților ei cea mai bună carte despre cruțare, ci singuraticile teme se vor tracta din caz în caz și în

corespondență. Nu este imposibil a educa pe deponenți și a le infiltra principiile și obiceiurile cruțării. De sigur, e foarte greu a se ține seama de toate susceptibilitățile deponenților, cu cât e însă mai mare atențiunea, ce li-se dă acestora, cu atât va fi mai bine. Aici așteaptă răspuns și întrebarea, că pentru ce e de lipsă a avea *numai pentru debitori* (în special pentru cei ipotecari) la arhivă dosare destul de voluminoase, provăzute cu atâtea date importante (informațiuni, extrase dela cărțile funduare, procese verbale, prețuiri oficioase etc.) și în acelaș timp lipsesc total dosarele particulare ale deponenților din arhivă?

Pe cât este de inexplicabilă indiferența față de relațiile materiale ale deponenților, pe atât se va putea ajuta de ușor la aceasta, căci arhiva institutului se poate completa destul de ușor cu dosarele deponenților, pline de cele mai importante informațiuni și date. Tot din considerațiile nutrite față de apărarea depunerilor se va pune pondul cuvenit pe observarea strictă a termenelor de abzicere și pe tendința sporirii depunerilor vinculate. În fine este un moment destul de important și datorința de a se întreține interesul și atențiunea deponenților îndreptate asupra stării depunerilor acestora.

Ce privește apărarea depunerilor față de concurența institutelor similare, credem, că este mic numărul acelor bănci românești, cari vânează incidental sau sistematic după deponenții altei bănci, deoarece la noi este binecunoscut numărul tăișurilor acestei săbii. Pentru apărarea acestui punct va fi suficientă o corespondență atentă, care spre deosebire de corespondența de șablon, informativă și comunicativă, va avea să fie și instructivă.

Pregătirea terenului pentru cultivarea depunerilor se întemeiază pe serviciul informativ: înlăuntru și în afară și pe instrucțiunea cruțării, ca propagandă. Dacă direcțiunea băncii are deja informațiuni exacte despre fiecare familie locuitoare în sfera sa de activitate și dacă *prin corespondență sau prin contactul personal*, direct cu fiecare dintre acestea s'a lămurit rostul băncii și rostul cruțării, terenul este destul de pregătit. Va fi ușor a pătrunde astfel cu propaganda în familiile și în cercurile debitorilor, clarificând rolul libelelor de depuneri la aceștia, dar nu va fi greu a afla modalitatea potrivită de propagandă și în familiile străine de cercul de afaceri de până aici. Fără îndoială propaganda efectivă nu se va face cu ajutorul publicității, deci nici prin ziare, nici prin conferențe publice etc. ci exclusiv prin contactul privat: corespondență sau convorbiri personale din inițiativa băncii. Tractând deci lista tuturor familiilor domiciliat în cercul ei de activitate, ca centrul unei atențiuni deosebite, în general institutul de credit și economii, a făcut totul pentru pregătirea terenului la cultivarea depunerilor. Va urmă în mod natural, ca băncile, al căror cerc de activitate se extinde pe un teritoriu mai larg, să-și completeze organismul cu agenturi comunale, în număr corăspunșă-

tor. Aceste agenturi comunale vor fi dirijate și controlate după trebuință.

Acvirarea depunerilor, în mod *estensiv*, se va face la toate persoanele aparținătoare terenului de activitate al băncii, iar în mod *intensiv* la fiecare dintre persoanele acestea și anume la intervale periodice nu mai lungi de o săptămână. Alegerea procedurii practice este destul de ușoară, căci nici *automatele de depuneri*, nici *casetele de păstrare*, nici procedura cu *mărcile de depuneri*, nici procedura unor bănci franceze de a aduna depunerile *din casă în casă*, nu se pot măsura în privința eficacității cu procedura românească mult probată a colectării *dela om la om*. Intr'adevăr ar fi sugestivă o statistică românească, care ne-ar arăta suma totală a tuturor colectelor făcute an de an de ex. în ultimul deceniu la noi Români pentru diferite scopuri, deși putem presupune chiar, că statistica aceasta nu ar fi completă deoarece nu toate colectele sunt cvitare pe cale ziaristică. Suntem săraci — e drept — și despre pauperismul nostru național s'au scris și se vor mai scrie multe, dar orice s'ar scrie, va trebui să se completeze cu darea de seamă despre dărnicia rară, mulțămită căreia deși progresul nu este cel dorit, dar cel puțin afirmarea noastră ca popor este destul de bine garantată. Dacă pentru scopuri filantropice românești se pot face cu succes colecte dela om la om, ne va fi iertat să credem, că aceiaș procedură va fi destul de bună și pentru deprinderea cruțării. În oarele libere de agende scripturistice funcționarii băncii pot descinde la cei interesați, plasând libele și colectând depuneri.

Inițiativa întârzie numai, dar ea de sigur nu va fi neglijată de cei buni ai noștri, în mâna cărora este depusă puterea și cari nu vor mai putea stăruî multă vreme în cercul vișios, în care se află astăzi capitalul românesc.

V. Vlaicu.

Despre creșterea scumpetei.

De o vreme încoace, de 10—15 ani, se constată o depreciere generală și constantă a banului. Actualmente prețurile sunt de cinci până la zece ori mai urcate ca înainte cu una miie de ani. Scăderea lor s'a observat numai în mod sporadic și pe scurtă vreme, bunăoară dela 1873—1896. Toate statisticele mărturisesc aceasta.

În acest articol scurt nu voim să facem o revizuire mai lungă, ci ne mărginim la epoca dela 1896 încoace, și vom căuta a lămuri două întrebări:

1. Care este natura adevărată a ridicării generale a prețurilor dela 1896 încoace?

2. Cari sunt cauzele?

Înainte de toate, ce numim preț? Prețul unui bun este valoarea sa în raport cu banul, va să zică exprimat în cantitate monetară. El nu rezultă numai

din diferența dintre ofertă și cerere, cari la rândul lor depind iarăș dela diferite cauze, ci și dela diferența dintre oferta și cererea aurului. Aceasta are de urmare, că schimbările în oferta și cererea aurului produc în mod imperios schimbări în prețul altor mărfuri. Când oferta aurului crește rămânând cererea constantă, aceasta în loc să ieftinească aurul — ceea ce ar și urma, dacă prețul său nu ar fi stabilit în mod convențional din partea statului — va crește prețul celorlalte mărfuri exprimat în aur.

Statisticele actuale dovedesc că bunurile nu se răresc, ci din contră, producțiunea crește constant. Asemenea și volumul comerțului a crescut dela 1896 încoace cu 5·3% anual, ceea ce e superioară creșterii populațiunii de 1½% la an în mediu. Deci creșterea prețurilor nu provine din raritatea bunurilor, ci din o supraabundantă de aur, fiind toate bunurile valorate în aur. Faptele dovedesc, că aurul, celelalte metale monetare și moneda de hârtie au crescut foarte mult în cantitate.

Mulți oameni s'au obicinuit azi a afirma că în general prețurile se urcă sau scad, pe când în realitate e valoarea aurului, care variază. De prezent urcarea cea mare a prețurilor în lumea întreagă, e un caz de flux monetar.

Noi trebuie să atribuim această urcare în parte descoperirii de noi mine de aur și metode economice de exploatare, parte augmentării creditului bancar în formă de depozite în conturi de cec, și în parte concentrării populațiunii la orașe, ceea ce a favorizat o utilizare cu mult mai rapidă a cecurilor și monetelor.

Nivelul prețului depinde de cinci factori diferiți, aparținând așa numitei „teorii cantitative a monetei“ și anume:

1. dela cantitatea monetei în circulație,
2. iuțea circulației,
3. cantitatea depozitelor în cont de cec,
4. iuțea mișcării acestor depozite,
5. volumul de transacțiuni.

De câteori uzul monetei sau al cecurilor crește, prețurile au tendință de urcare; din contră, au tendință de scădere când volumul transacțiunilor crește. Dacă mijloacele de plată trec peste trebuințele comerțului, nivelul prețurilor va crește, și din contră, dacă volumul comerțului întrece volumul mijloacelor de plată, a monetelor și cecurilor, prețurile vor scădea.

Întreaga desvoltare a sistemelor monetare și a exploatării metalelor trebuie să ne ducă la concluzia că augmentarea stocului monetar e destinat a persista și în viitor; care va să zică, mijloacele de schimb ale bunurilor vor crește cu mult mai repede decât trebuința dovedită pentru schimbul lor, adică trebuința comerțului. Producțiunea monetară va întrece anual cu circa 2% creșterea afacerilor, ceea ce va produce prin urmare o creștere de 2% a prețurilor. Față de aceasta, producțiunea aurului constituie aproape 4½% anual, din stocul existent al metalului. Șansele de descoperire de noi zăcămintele de aur sunt mari și procedeu-

rile noi de extracțiune mai ieftine și mai perfecte; siguranța unei exploatare constant enorme de mine, actual deschise; șansele de creștere ale monetei de hârtie și monetelor auxiliare (argint, nichel) etc. — toate acestea ne fac a crede că producțiunea aurului nu se va încetina niciodată îndestul, pentruca să pună capăt mișcării ascendente a prețului.

Pentru a împiedeca această creștere continuă, ar trebui ca producțiunea aurului să înceteze complet, astfel, ca volumul circulațiunii sale să rămână constant. Tabelele statistice dovedesc, că stocul monetar crește anual cu $2\frac{1}{2}\%$, va să zică aproape ca procentul de creștere al prețului.

În Statele-Unite, Canada, Anglia, regulările de afaceri prin cecuri, constituiesc 92% din totalitatea plăților. Volumul conturilor de bancă crește în Anglia, cu $3\frac{1}{2}\%$ la an; în Statele-Unite cu $7\cdot3\%$; Canada 12% ; Australia $3\frac{1}{2}\%$ — contribuind în măsură enormă la augmentarea prețurilor. Probabil că monetele și creditul vor crește în cele două decenii următoare într-o proporție de 2% mai iute decât comerțul. Astfel în general prețurile vor crește, cu toate că bunurile în general pot să prezinte o cădere excepțională.

Vedem și simțim cu toții efectele neplăcute ale urcării prețurilor. Creditorul suferă când prețurile încep să se urce, din cauza scăderii putinței de cumpărare a monetei. Când i-se restituie suma împrumutată odinioară, bine că el primește acel număr de coroane în capital, însă acest capital nu mai prezintă aceeași putere de cumpărare ca altădată. Din contră, dacă prețurile au scăzut, este debitorul care suferă.

Muncitorul, precum și persoanele salarizate asemenea sufăr pierderi însemnate. Putem zice că salariile în general nu țin pas cu urcarea prețurilor. Salariile rămân neschimbate ani de-a rândul, pe când costul traiului s'a ridicat continuu. De aici nemulțumirea funcționarilor și a greviștilor.

Răul industrial e rezultatul direct, deși în general nerecunoscut, al puternicei turburări produse de prețuri și de adaptiunea mană la această mișcare ce se observă în salare, interese, rente și contracte de tot soiul.

Răul economic la rândul său este cauza principală al răului politic. Aceasta se observă în înființarea de partide noi politice cu diferite programe; apoi prin înmulțirea legilor, cari au de scop a controla prețurile și a le scădea; de sfera aceasta se țin reforma tarifelor vamale, legea asupra monopolurilor etc.

Vedem deci, că condițiile economice ale omului sunt substratul pentru toate celelalte forme ale vieții sale; o nedreptate continuă în acest domeniu, se repercutează asupra celorlalte.

Cum una dintre cauzele principale ale răului economic e baza monetară greșită, pe care e zidit sistemul economic, specialiști de toate neamurile au încercat reforma sistemului monetar, bazat pe aur, propunând fel de fel de modifițiuni. Între altele următoarea:

O coroană trebuie să fie una coroană întotdeauna, coroana trebuie deci stabilizată. Se propune, ca fără abandonarea etalonului de aur, nici a baterii monetelor de aur, să se modifice etalonul de aur în chipul acela ca să se facă un etalon multiplu. Actualmente piesa de 20 cor. are $6\cdot77$ gr. conținând $\frac{9}{10}$ aur fin; după sistemul propus greutatea aceasta de $6\cdot77$ gr. în proporție de $\frac{9}{10}$, trebuie înlocuit cu o greutate variabilă de metal, astfel, ca totdeauna să putem cu el cumpăra o cantitate fixă de anumite bunuri, bine definite. Scopul acestui proiect este de a stabiliza puterea de cumpărare a monetei noastre. În intervale regulate să se adauge la piesa de 20 cor. un anumit număr de centigrame, îndestulitor pentru menținerea puterii sale de cumpărare. Dacă la anumite epoce puterea de cumpărare a coroanei ar decrește astfel, că nivelul prețurilor s'ar urcă cu 1% peste pari original, cantitatea de aur cuprins în piesa de 20 cor. s'ar augmenta asemenea cu 1% .

Criteriul, care ar permite efectuarea acestei operațiuni, ar fi acel document, astăzi bine cunoscut, pe care-l numim „numerii indicatori“ (engl. „index-numbers“) ai prețurilor, pregătit de oficiul de muncă al Statelor-Unite; de „Economistul“ din London etc. Oficiul de muncă al Statelor-Unite din New-York, publică un „index number“ bazat pe prețul dela 257 mărfuri notând și variațiunile de preț în procente, pe un anumit period.

Proiectul acesta constă în adoptarea unui equivalent în aur a unei cantități definite, de diferite mărfuri, pentru a face unitatea monetară, adică coroana virtuală, în loc să continuăm a ne servi de o singură marfă, anume de aur. În felul acesta unitatea monetară ar fi o unitate compusă dintr'un număr mare de bunuri.

De prezent muncitorul de mine extrage din mină, să zicem $33\cdot85$ gr. de aur, și primește în schimb un bon de K 100. — Dacă sistemul nostru ar funcționa și s'ar constata în primele luni o urcare de 1% al nivelului general de prețuri, minerul ar aduce dela mină $34\cdot18$ gr. pentru un bon de K 100. Diferința de $0\cdot33$ gr. s'ar reține de guvern pentru formarea unui fond de rezervă destinat pentru răscumpărarea de piese monetare. Dacă „numerii indicatori“ de prețuri ar constata în luna următoare o nouă creștere de prețuri, sau dacă puterea de cumpărare a piesei de coroană iarăș ar scădea, s'ar adăuga la coroana virtuală un număr de centigrame suficient pentru a restabili puterea de cumpărare. Operațiunea aceasta ar urmă din lună în lună sau din period în period destinat pentru restabilirea periodică a «*numerilor indicatori*». Calcularea acestor numeri, îndată-ce s'a fixat modul lor de funcționare nu ar prezintă nici o greutate, ci s'ar reduce la o operațiune de aritmetică elementară tot așa de automată, ca și calculul actual în bani. Mai de parte, nu ar permite nici o volnicie din partea guvernului, căci ar fi așa de riguros ca baterea actuală de monete după sistem fix. Nu ar fi deci, decât o mo-

netizare după preț variabil, dar determinat în mod automat.

Sistemul de stabilizare a valutei de coroană nu ar tăia nicidecum în sistemul actual de piese monetare. Piesa de aur, din momentul în care ar putea fi schimbată oricând cu o cantitate de aur mai considerabilă, decât aceea-ce conține ea însăși, ar deveni simplamente un certificat gravat pe aur, în loc să fie tipărit pe hârtie.

Dacă valoarea *coroanei virtuale* ar scădea sub valoarea coroanei din circulațiune, nu ar trebui decât retrase din circulațiune piesele de aur în schimb de bonuri sau piese noi cu pond mai mic.

Acest sistem e proiectat ca internațional și prevede adoptarea lui din partea cel puțin a duor națiuni principale din lume. El nu ar aduce cu sine perturbări în aspectul exterior al circulațiunii universale, și nu ar aduce cu sine nici abandonarea etalonului de aur. Prin el etalonul de aur s'ar asimilă etalonului multiplu și astfel ar deveni un etalon de valori cu mult mai exact; s'ar crea un „etalon de aur” iar nu un „etalon de aur”. Căci actual coroana noastră nu e un etalon de valoare, ci o unitate de pond, ce suntem siliți a o folosi ca etalon de valori. De aci înainte în loc să fixăm în mod nestrămutabil prețul aurului, cum face acum statul, vom fixa „nivelul mijlociu” al prețurilor altor bunuri.

De prezent prețul monetar al aurului e invariabil. Dacă etalonul ar fi o „unitate compusă” de bunuri, prețul monetar al acestei „unități cumpuse” de bunuri, ar rămâne invariabil și aceasta este țanta noului plan. El ar împiedeca pe deoparte perturbațiunile și lipsa de acomodare dintre interese, salare, rentă și leafă, cari nu pot varia repede; iar de alta dintre costul vieții, care poate varia și variază chiar foarte repede. Ar fi deci un prezervativ contra panicelor și crizelor financiare și economice de tot soiul. Din acest motiv, problema noastră atinge cele mai gingașe părți de productivitate și economie generală, cari întrec chestiunea unității monetare. **E. V.**

Noua lege cambială ungară.

(Sfârșit).

Dispoziții transitoare și de încheiere.

§ 113.

Cu intrarea în vigoare a legii prezente își perde puterea § 22 a art. de lege LVIII:1908, și pentru cec au valoare — cu excepția dispozițiilor, privitoare la trassat, acceptant și acceptare — următoarele dispoziții ale legii prezente:

alinea ultimă a §-lui 2, privitoare la dreptul umplerii ulterioare,

paragraful 6, tratând despre diferențele relative la indicarea sumei de plată,

§§ 7 și 8, tratând despre consecvențele subscrierilor provenite dela persoane lipsite de capacitate

cambială, sau dela persoane, cari subscriu cambia fără plenipotență sau cari depășesc limitele plenipotenței,

alinea a 3 a §-ului 10, tratând despre indossament; mai departe §§ 11—13, alinea a doua a §-lui 14, § 15, cu adausul, că la cecul »la purtător» calitatea de proprietar o legitimează posesiunea cecului; asemenea §§ 16—19,

§§ 29—31, tratând despre caventație, alinea 2—4 a §-lui 36, tratând despre calcularea diferită a timpului, alinea 3 a §-ului 39, tratând despre datorințele plătitorului,

§ 40, tratând despre soiurile străine de bani,

§ 44, tratând despre înștiințarea anteriorilor, cu aceea, că protestul îl suplinește declarația scrisă pe cec a asignatarului sau adevărta locului de compensațiune (§ 17 al art. de lege LVIII:1908),

§§ 45 și 46, tratând despre regres, mai departe alinea 1 a §-ului 47, excepționând dispoziția cuprinsă în punctul 1, privitoare la interese; alinea 1 a §-ului 48, § 49, cu aceea, că protestul îl suplinește declarația asignatarului, scrisă pe cec sau adevărta locului de compensațiune (§ 17 al art. de lege LVIII:1908); asemenea § 53,

§§ 63 și 64, tratând despre duplicate,

§ 69, tratând despre cambiile false și falsificate,

§ 71, tratând despre prescripțiune,

§§ 72, și 73, conținând dispozițiile generale.

§ 74, tratând despre coliziunea legilor, § 75 și anume alinea 2 și 3 a acestui §, cu deosebirea, că normele cuprinse în acelea sunt a se aplica față de cecurile și declarațiile de pe cec, emise ori și unde în străinătate; asemenea § 76,

§§ 81—85, tratând despre capacitatea cambială și despre modalitățile speciale ale declarațiilor cambiale,

§ 86, tratând despre locul prezentării și despre locul de îndeplinire a altor acte cambiale,

§§ 87—89, tratând despre protest, alinea 1 și 2 a §-ului 90, §§ 91, 93—95.

§§ 96—99, tratând despre întreruperea și pauzarea prescripțiunii,

§§ 105—107, tratând despre dreptul de gagi și retențiune,

§ 110 și alinea 2 a §-ului 111 continuând dispozițiile transitorii, cu excepțiunea indicației relativă la începerea prescripțiunii; mai departe § 112.

§ 114.

Cu intrarea în vigoare a legii prezente își perde valoarea §§ 1 și 2 ai art. de lege LXIV:1912, iar dispozițiile transitoare cuprinse în § 3 trebuie aplicate cu aceea deosebire, că în locul § 1, citat acolo, trebuie înțelese dispozițiile corăspunsătoare ale § 53 din legea prezentă.

§ 115.

Provocările referitoare la dispozițiile art. de lege XXVII:1876, cuprinse în alte legi, trebuie considerate ca provocări făcute la dispozițiile corăspunsătoare ale

legii prezente, cu aceea, că sub regresul de plată amintit în § 289 al art. de lege XXXVII:1875 referitor la asignatele comerciale, este a se înțelege regresul, ce se poate validă în sensul §-ului 42 al legii prezente — la scadență.

§ 116.

Sub interiorul țării se înțelege, în sensul legii prezente, teritoriul asupra căruia are putere aceasta lege; iar sub străinătate se înțelege orice alt teritor.

§ 117.

Legea prezentă intră în vigoare în aceiaș zi cu convenția internațională înarticolată în art. de lege... 1914.

Legea prezentă o pun în executare ministrul de comerț, ministrul de finanțe și ministrul de justiție, iar în Croația și Slavonia, în ce privește justiția Banul Croației, Slavoniei și Dalmației.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Budapesta, 11 Iunie 1914.

Pe piața internă de bani a monarhiei situațiunea e neschimbată. Ofertele au fost foarte restrânse lipsind în zilele din urmă aproape cu totul. Situația băncii de emisiune s'a ameliorat de altfel în prima săptămână a l. c. în măsură satisfăcătoare. Contingentul de bilete de bancă supuse la dare, ce eră în circulațiune per ultimo l. tr. a dispărut per 7 l. c. și banca de emisiune are la acest termen o rezervă de bilete de cca. 21 milioane cor., prin urmare statusul aceleia s'a ameliorat cu peste 100 mil. cor., remarcând, că la acelaș termen al anului 1913 aveă în circulațiune un contingent de bilete supuse la dare de peste 139 mil. Portofoliul cambial a scăzut cu cca. 44 mil. iar depunerile de giro au crescut cu 57.5 mil., în urma cărora contingentul bancnotelor în circulațiune a scăzut cu 102 mil. În urma ofertelor minimale lombardul a crescut peste 8 mil.

Situațiunea la bursa de efecte este asemenea neschimbată. Renta de cor. ung. de 4% abia s'a putut reculege cu 40 de fil. dela cursul cel mai scăzut, ce s'a fost notat. Pe piața scrisurilor funciare nu se observă nici o ameliorare.

În zilele din urmă cererile pe piața din Viena și Budapesta au fost ceva mai intensive, etalonul privat n'a prea fost însă influențat prin aceasta și notează aproape neschimbat $3\frac{3}{8}\%$ pentru cambii vieneze prima, $3\frac{3}{4}\%$ pentru cambii budapestane prima, dela $3\frac{7}{8}\%$ în sus pentru material dela bănci mijlocii și dela $4\frac{1}{2}\%$ în sus pentru alt material. Lipsind ofertele cu totul notările sunt numai nominale.

La Berlin sunt bani în abundență. Statusul băncii imperiale germane s'a ameliorat față de ultimo l. tr. în măsură favorabilă, crescând rezerva de bilete libere de dare dela 240 mil. marce la 373 mil. Portofoliul s'a redus cu 80 mil., bonurile de tezaur de stat cu 13.2 mil., iar contingentul de bilete de bancă în circulațiune cu 104 mil., din contră au crescut depunerile de giro cu cca. 42 mil., precum și stocul metalic cu 15 mil., și contingentul biletelor de bancă străine cu 14.5 mil. Bani de zi s'au oferit în săptămâna din urmă cu $1\frac{1}{2}\%$ în măsură abundanță. Eta-

lonul privat s'a redus pentru scadențe lungi la $2\frac{5}{8}\%$ și pentru scadențe mai scurte la $2\frac{7}{8}\%$ și cu toate acestea sume mai mari, — în urma depresiunii ce domnește continuu, — în afaceri mobile și de scurtă durată numai anevoie se pot plasa.

La Paris etalonul privat urcându-se cu o nuanță notează $2\frac{7}{8}\%$. În timpul din urmă s'au înscenat atacuri cutezate atât prin articole de ziare, cât și prin pamflete și circulare volante contra băncilor fruntașe, cari au participat mai ales la emisiunile Statelor sudamericane, din Rusia, China etc., cari efecte suferind pierderi însemnate de curs scărițarea valorii aceloră în general se evaluează la cca 7 miliarde franci, o pierdere horendă, care îi privește în cea mai mare parte pe micii rentieri francezi. În zilele din urmă s'au și făcut runuri asupra institutului Société Generale, care s'a văzut în fine necesitat a cere din partea ministeriului de finanțe a i-se face o reviziune a portofoliului. Numai după apariția comunicatului oficios din partea acestui for s'au mai liniștit spiritele agitate.

La Londra și-a sistat plățile, Sâmbăta trecută Casa de bancă Chaplin, Milne, Greenfeld and Co., care există din anul 1864. Cauza insolvenței e speculațiunea la bursă. Angajamentele se urcă la suma de cca 125 mil. cor. Consternațiunea pe piață e mare, — o reacțiune mai mare însă n'a produs la bursă, căci deja de câteva săptămâni se prevede catastrofa. Situațiunea Băncii de emisiune engleze s'a mai îmbunătățit. S'a signalizat imbarcarea unei cantități de aur de cca 900.000 livre sterline de proveniență din Africa, care probabil va fi absorbit în întregime de către banca de emisiune engleză, lipsind alți cumpărători pe piață. În urma temerei de greva generală, precum și a altor mișcări neliniștitoare, cari s'ar fi putut desvoltă din aferul dela Ulster, băncii de emisiune i-s'au detras cca 5 mil. funți sterl. din rezerva de aur, în lunile din urmă, care diferință continuu s'a nizuit a și-o reintregi. Prețul aurului a scăzut pe piața din Londra la 77 șilingi și 9 pence. Etalonul privat s'a urcat la $2\frac{11}{16}\%$.

La Bruxelles s'a urcat etalonul privat la $3\frac{1}{8}\%$, iar la Amsterdam la $2\frac{7}{8}\%$.

Din New-York se signalează imbarcarea unui cuant de aur cu destinațiunea pentru banca de emisiune franceză în sumă de $5\frac{1}{2}$ mil. dolari. Conform comunicatului oficios american, recolta Statelor-Unite promite a fi cu mult mai satisfăcătoare ca cea din anul trecut, arătând o creștere în toate soiurile de cereale.

Recolta de grâu a Ungariei s'a evaluat la 35—36 milioane măji metrice, deci cu ceva mai mult ca în penultimul raport al ministerului de agricultură.

Bulgăriei nu i-a succes a contractă nici pe piața din Berlin împrumutul de 250 mil. franci de care are necesitate, — iar Serbia dorește a plasa în Franța 90 de milioane și în Germania 30 de mil. bonuri de tezaur cu scadență scurtă, a căror contravaloare ar servi în parte preponderantă pentru comenzi militare.

Împrumuturile orașelor provinciale din Ungaria în sumă totală de cca 80 mil. cor., despre care am făcut amintire în ultimul nostru raport încă nu s'au perfectuat, dar așa se vede, că în lipsa altor surse și orașele fiind foarte avizate la număr, vor fi necesitate a primi și condițiunile oneroase, ce li s'au oferit, dar doresc, ca cel puțin proviziunea de storno de 2% să se șteargă pentru a putea converti aceste împrumuturi în împrumuturi mai favorabile în anii viitori. Guvernul pertractează cu consorțiul băncilor în privința aceasta.

V. V. B.

CRONICĂ.

Cooperativele în Ungaria. După o statistică recentă în Ungaria se află în total 8189 de cooperative de tot soiul. Din acestea sunt 7020 în Ungaria propriu zisă și 1169 în Croația-Slavonia. În capitala Budapesta sunt 230 de cooperative, în provincie 6278, iar în centralele din provincie, 4 la număr, 512 cooperative.

De „Centrala însoțirilor de credit“ („Országos Központi Hitelszövetkezet“) se țin 2173 de cooperative din provincie, anume 2013 cooperative de credit, 61 cooperative de industriași, 55 cooperative agricole, 35 cooperative de magazin, o cooperativă de pivniță și 8 obștii de arândare.

În legătură cu „Hangya“ se află 1251 de cooperative de consum, iar în legătură cu „Centrala cooperativelor creștine de consum“ 503 cooperative. Cooperative de credit neaparținătoare nici unei centrale sunt în total 386. Cooperative de consum, producțiune și valorizare independente sunt 458, lăptării cooperative 561, cooperative de asigurare în fine sunt 824, dintre cari 817 pentru asigurarea vitelor.

Exportul României în anul 1913. Cereale. — Exportul acestor produse ale solului înregistrează următoarele cantități: în 1913, 2.721,178 tone și în 1912, 2.807,602.

Cu o descreștere de 86,424 tone, față de an. 1912.

Făina și derivatele ei. — Iată cantitățile de produse măcinate exportate în 1913, comparativ cu 1912:

Făină de grâu . . .	126,749 tone	74,421 tone
Ermic	21,231 „	11,575 „
Tărâte de grâu . .	47,254 „	37,391 „

Această grupă înregistrează, față de 1912, o creștere simțitoare, 69,847 tone, datorită în parte imposibilității celorlalte state balcanice, în special Bulgariei, de a exporta în anul trecut, precum și avântului pe care l-a luat industria morăritului în România în ultimul timp.

Petrolul. — S'au exportat în 1913, față cu 1912, următoarele cantități:

	1913	1912
Țiteiu	22,946 tone	27,373 tone
Reziduri	321,365 „	283,681 „
Petrol rafinat	398,656 „	350,991 „
Benzină	228,906 „	176,460 „
Parafină	763 „	579 „
Ulei mineral . . .	7,790 „	7,625 „
Total	980,426 tone	846,709 tone

Comparativ cu anul 1912, exportul de petrol și derivate în anul trecut, înregistrează o creștere de 133,717 tone.

Lemnele. — Iată exportul acestei grupe în 1913, comparativ cu 1912:

1913

1912

Diverse lemne 133.804,772 kg. 147.514,574 kg.

Trunch. de brad 200,691·88 mc. 235,509·38 mc.

Dupăcum vedem, această grupă înregistrează o descreștere a exportului pe 1913, față de 1912, de aproximativ 14 milioane kgr. la div. lemne și circa 35,000 m. c. la trunchiuri de brad.

BIBLIOGRAFIE.

„**Rumâniens Agrarverhältnisse**“. Wirtschafts-und sozialpolitische Untersuchungen (Raporturile agrare ale României) de **Dr. Mihail Șerban de Cernestî**, Berlin 1914. Paul Parey, S. W. Hedemannstr. 10 și 11. Prețul 5 Marce.

În o broșură de 140 pag., apărută sub titlul de sus, compatriotul nostru d-l Dr. M. Șerban, face obiect de cercetare problema agrară din România. Este o lucrare de cea mai mare actualitate mai ales acum în preajma marilor reforme în prospect în Regat. Sprijinit pe un bogat material statistic autorul tractează în 4 capitole mari întitulate: situația agrară, exploatația agricolă, consecuențele împrejurărilor actuale și considerații de încheiere, următoarele chestiuni: distribuția proprietăților, organizația generală și obiceiurile agricole, reforma legislației agrare, mijloacele de promovare a agriculturii, creditul agricol, tovărășiile agricole. Factorii de producțiune: natura, capitalul, munca; organizația gospodăriilor mari, a gospodăriilor mici; munca în producțiunea agricolă. Producțiunea cerealelor, economia de vite; chestiunea țărănească: din punct de vedere economic și igienic. Chestiunea agrară din punct de vedere național-economic și social. Rezumatul rezultatelor. Concluziuni pentru viitor și problema exproprierii.

Interesanta și instructiva lucrare se încheie cu o foarte bogată bibliografie asupra chestiunii agrare din România, cuprinsând toate publicațiile, ce au apărut asupra acestei chestiuni în limbile română, germană și franceză.

SUMAR.

Cultivarea depunerilor spre fructificare. — Despre creșterea scumpetei. — Noua lege cambială ungară. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Cooperativele în Ungaria, Exportul României în anul 1913. — *Bibliografie*.

Depozit românesc de pianе și armoniuri în Sibiiu.

Piane și pianine, de cele mai bune fabrici se pot procura cu prețuri foarte moderate la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiiu, Strada Cisnădiei Nr. 7 etajul I.

„CODREANA“

institut de credit și economii societate pe acții, Băsești
(Szilágyillésfalva).

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Codreana” societate pe acții în Băsești (Szilágyillésfalva) prin aceasta publică concurs pentru ocuparea *postului de practicant*, dotat cu salariu anual de 1000 coroane.

Dela reflectanți se recere absolvarea vreunei școli comerciale superioare.

Cererile provăzute cu atestatele în original ori copie legalizată sunt a se înainta până la 15 Iulie st. n. 1914 la subsemnata direcțiune.

Băsești, la 1 Iunie 1914.

(1-3)

Direcțiunea.

„CORVINEANA“,

institut de credit și de economii, Hunedoara.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și de economii „Corvineana” societate pe acții în Hunedoara (Vajdahunyad) publică prin aceasta concurs pentru ocuparea *postului de practicant*, dotat cu salariu anual de 1200 coroane.

Dela reflectanți se recere, ca să documenteze, că au absolvat o școală comercială superioară cu examen de maturitate.

Cererile provăzute cu atestatele în original sau copie legalizată sunt a se înainta până la 23 Iunie st. n. 1914 la subsemnata direcțiune.

Hunedoara, la 26 Maiu 1914.

(3-3)

Direcțiunea.

Banca națională a României.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1913		1914	
25 Maiu		17 Maiu	24 Maiu
A C T I V			
202.738,314	146.105,314	212.074,853	211.957,626
1.536,655	56.633,000	881,771	844,143
140.007,170	Argint și diverse monede	191.480,767	190.314,599
29.840,215	Portofoliul român și străin	44.338,077	45.931,169
12.802,059	{ 14.349,300 Imprumuturi pe efecte publice	11.924,059	11.924,059
11.999,729	{ 33.590,900 Impr. pe ef. publ. în ct. curent	11.997,162	11.997,162
17.199,377	{ 15.490,915 18.099,985 din care nu s'au ridicat lei:	16.825,877	16.825,877
4.116,781	{ 41.515,400 23.106,269	4.042,281	4.042,281
6.434,611	Imprumul Statului (fără dobândă)	6.698,397	6.711,822
886,312	Efectele capitalului social	1.069,410	1.069,560
1.430,428	Efectele fondului de rezervă	1.460,731	1.500,766
113.042,342	Efectele fondului amort. imobil. mobil. și mașinilor	122.074,967	122.247,267
109.823,588	Imobile	127.997,300	127.841,000
32.222,785	Mobilier și mașini de imprimerie	19.859,209	22.357,876
7.763,611	Cheltuieli de administrațiune	23.049,097	22.825,709
3.981,182	Efecte și alte valori în păstrare	4.243,635	8.708,336
	Efecte în gaj și în păstrare provizorie		
	Conturi curente		
	Conturi de valori		
	Conturi diverse		
695.825,159		800.017,593	807.099,252
P A S I V			
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
34.540,298	Fond de rezervă	37.110,474	37.110,474
5.076,460	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	5.391,318	5.391,318
384.970,010	Bilete de bancă în circulațiune	426.480,820	430.426,640
4.055,013	Dobânzi și beneficii diverse	4.583,998	4.843,866
10.575,038	Conturi curente și recepse la vedere	7.422,000	8.798,807
222.865,930	Efecte și alte valori de restituit	250.072,267	250.088,267
21.742,410	Conturi diverse	56.956,716	58.439,880
695.825,159		800.017,593	807.099,252
Taxa: Seont 5 ¹ / ₂ %, Dobânda 6 ⁰ / ₁₀ .			